

Олег СОРОЧКІН

Національний університет «Львівська політехніка»
асистент кафедри теорії права та конституціоналізму
Навчально-науково інституту права,
психології та інноваційної освіти
oleh.v.sorochkin@lpnu.ua
ORCID: 0000-0003-4674-346X

СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

<http://doi.org/10.23939/law2025.48.444>

© Сорочкін О, 2025

Стаття присвячена дослідженню суб'єктів несудових адміністративних проваджень, після реформування пов'язаного з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру». Метою статті є чітко окреслити суб'єктний склад адміністративного провадження після вступу в дію Закону України «Про адміністративну процедуру» та систематизувати суб'єктів адміністративного провадження, після здійснення реформування, з урахуванням авторських пропозицій щодо удосконалення та модифікації відповідного законодавства в майбутньому.

У статті розглянуті погляди науковців на співвідношення понять «суб'єкт адміністративного провадження» та «учасник адміністративного провадження» та продемонстровано генезу підходів щодо термінологічного позначення суб'єктів адміністративного провадження.

В статі окреслено коло суб'єктів адміністративного провадження передбачених у Законі України «Про адміністративну процедуру» та умотивовано необхідність внесення зміни до законодавства щодо усунення позначення по суті тих самих суб'єктів адміністративного провадження різними термінами, зокрема запропоновано виключити з законодавства процесуальні терміни «дозвільний орган», «суб'єкт надання адміністративних послуг», «суб'єкт звернення» та замінити їх на уніфіковані терміни «адміністративний орган», «заявник».

Обґрунтовано необхідність виключення загального терміну «адресат», який в Законі України «Про адміністративну процедуру» використовується для термінологічного позначення зокрема «заявника» і «скаржника» та доцільність закріплення терміну «адресат» лише стосовно осіб, щодо яких прийняття адміністративного акту ініціюється адміністративним органом в межах «втручального» адміністративного провадження.

Автором статті проведено критичний аналіз закріпленої в Законі України «Про адміністративну процедуру» системи суб'єктів адміністративного провадження та запропоновано авторський варіант її модифікації.

Ключові слова: суб'єкт адміністративних проваджень, адміністративний орган, заявник, адресат, скаржник, заінтересована особа, особи, які сприяють розгляду адміністративної справи

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть визначення кола суб'єктів адміністративних проваджень та їх термінологічного позначення було предметом радше наукових дискусій і пропозицій, ніж комплексного законодавчого закріплення та регулювання. Така реальність призвела до того, що по суті одні й ті ж суб'єкти адміністративних проваджень, в законодавстві позначалися різними термінами, а сам стан їх законодавчого закріплення, на жаль, характеризувався фрагментарністю та безсистемністю. У зв'язку з прийняттям та вступом у дію Закону України «Про адміністративну процедуру» [1] виникала актуальність ґрунтовного правового дослідження оновленого кола суб'єктів адміністративних проваджень та їх систематизації.

Перед тим як розпочати аналіз проблеми, наголосимо, що в нашій розвідці термін «адміністративне провадження» використовується в розумінні Закону України «Про адміністративну процедуру» і що до якого в науковій літературі використовувалися також терміни «неюрисдикційне адміністративне провадження», «неконфліктне адміністративне провадження», «адміністративна процедура». Дане дослідження не стосується суб'єктів судових адміністративних проваджень та проваджень у справах про адміністративні правопорушення.

Стан дослідження. Питання суб'єктів адміністративного процесу в широкому розумінні було предметом наукового інтересу національних дослідників. Здебільшого це питання розглядали таким вченими-адміністративістами, як В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Е. Ф. Демський, І. Б. Коліушко, О. В. Кузьменко, Я. Л. Іванейко, О. В. Перепелюк, І. І. Сіліч, В. П. Тимошук, М. М. Тищенко, А. М. Школик та інші. Поряд з тим, саме в контексті неюрисдикційних (несудових) адміністративних проваджень (адміністративних процедур) воно підіймалося у працях О. В. Кузьменко, Я. Л. Іванейко, В. П. Тимошука, А. М. Школика.

Метою дослідження є чітко окреслити суб'єктний склад адміністративного провадження після вступу в дію Закону України «Про адміністративну процедуру» та змодельовати систему суб'єктів адміністративного провадження, що склалася після здійснення реформування, з урахуванням авторських пропозицій щодо подальшого удосконалення та модифікації відповідного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Суб'єкт як філософська категорія (від лат. *subiectum* – той, що лежить в основі) – означає людину, соціальну групу, які є носіями діяльної можливості та володіють волею незалежно від їх конкретних індивідуальних характеристик [2, с. 12].

Автори Великої української енциклопедії визначають категорію «суб'єкт права» як фізичну або юридичну особу, яка є учасником національних чи міжнародних правовідносин [3, с.134]. Як випливає з даного визначення автори енциклопедії ставлять знак рівності між поняттями «суб'єкт права» і «учасник правовідносин». На відміну від зазначеного підходу, інші автори ведуть полеміку щодо співвідношень понять «суб'єкт» та «учасник» зокрема стосовно адміністративного процесу та адміністративних проваджень.

Відповідно до позиції Кузьменко О. В. поняття «суб'єкт процесу (провадження)» і «учасник процесу (провадження)» не є тотожними. Категорію «суб'єкт процесу (провадження)» вона характеризує як ґнесологічну категорію, що формується у результаті дослідницьких зусиль і містить суб'єктивні погляди на властивості, що характеризують учасників адміністративного провадження. На її думку «суб'єкт адміністративного процесу є носій прав та обов'язків з реалізації процесуальної діяльності у сфері публічного управління, який здатний надати права щодо процесуальної діяльності реалізовувати, а покладені обов'язки щодо процесуальної діяльності виконувати», а «учасник адміністративного процесу – це реально існуючий індивід адміністративного процесу» [4, с. 176].

Інший підхід до співвідношення понять «суб'єкт адміністративного процесу» та «учасник адміністративного процесу» пропонує М. М. Тищенко. Відповідно до його позиції поняття суб'єкт адміністративного провадження є ширшим поняттям, яке включає у себе як учасників адміністративного провадження, «які реалізують в ході адміністративно-процесуальної діяльності свій

процесуальний статус з метою захисту своїх прав і законних інтересів чи прав і законних інтересів осіб, яких вони представляють» [5, с. 29], так і т.зв. лідируючих суб'єктів «що діють з метою ведення процесу, та здатні самі на державно-владній основі приймати рішення по справі» [5, с. 29]. Саме, на такому (подібному) підході базується діючий Закон України «Про адміністративну процедуру», де у ст. 27 Глави 2 Розділу II, до кола учасників адміністративного провадження не включається адміністративний орган, якому присвячена окрема глава 1 Розділу II. Але про це детальніше нижче, коли розглядатимемо коло та види учасників адміністративного провадження.

Я. Л. Іванейко суб'єктом адміністративного неюрисдикційного провадження визначила індивідуалізовану особу (фізичну, юридичну) як носія прав та обов'язків в адміністративних процесуальних відносинах, що не стосуються правового захисту чи вирішення спору про право і спрямовані на вирішення індивідуальної адміністративної справи шляхом прийняття юридично-владного офіційно оформленого рішення. Вона здатна вступати в зазначені відносини та реалізувати у них надані законодавством права й виконати покладені обов'язки [6, с. 14].

Розглянувши погляди науковців щодо поняття суб'єкта адміністративних проваджень, перейдемо до з'ясування кола та моделювання системи суб'єктів таких проваджень.

Перш за все, варто зазначити, що протягом останніх 30 років в Україні відбулася певна трансформація поглядів науковців стосовно підходів щодо термінологічного позначення суб'єктів адміністративного провадження (процедур). У 1990-ті на початку 2000-них рр. автори переважно для позначення суб'єктів (учасників) адміністративного процесу використовували терміни, характерні для матеріального права, що мало тяглість ще з радянського періоду (так, до прикладу М.М. Тищенко до учасників адміністративного процесу відносив громадян, інших осіб, колективи громадян та організації в особі їхніх представників [5, с. 28]). В. К. Колпаков виділяв «п'ять груп суб'єктів адміністративного процесу: 1) громадян; 2) виконавчо-розпорядчі органи та структурні частини їхнього апарату; 3) об'єднання громадян та їх органи, а також органи самоорганізації населення, що мають адміністративно-процесуальну правосуб'єктність; 4) державні службовці та посадові особи, що наділені адміністративно-процесуальними правами і обов'язками; 5) інші державні органи та їх посадові особи» [7, с.325]. Відтак в подальшому все більше авторів відштовхувалися саме від функціональної ролі суб'єктів адміністративного провадження, для характеристики суб'єктного складу адміністративних проваджень, зокрема такий підхід почали використовувати Е.Ф. Демський [8, с. 80], О. В. Кузьменко [4, с.180–181] В. П. Тимошук [9 с.150–152] та ін.

У попередніх наших публікаціях також відстоювалася позиція, що для термінологічного позначення учасників неюрисдикційних адміністративних проваджень важливо відштовхуватись від процесуальної ролі, яку вони відіграють в адміністративному провадженні [10 с.36]. Відповідно реформування вітчизняного адміністративного доцільно було ґрунтувати на функціональному підході при термінологічному позначенні суб'єктів адміністративного провадження [10 с. 39].

При розробці Закону України «Про адміністративну процедуру», законодавець чи не вперше в історії незалежної України, підійшов до визначення суб'єктного складу адміністративного провадження базуючись виключно на функціональному підході.

Аналіз Закону України «Про адміністративну процедуру» дозволяє визначити наступне коло суб'єктів адміністративного провадження які наділені процесуальними правами чи несуть обов'язки в адміністративному провадженні:

- *адміністративний орган, посадова особа адміністративного органу, що проводить слухання; комісія з розгляду скарг; адміністративний орган вищого рівня уповноважений розглядати скарги;*
- *учасники адміністративного провадження:*

1) *адресат*, під яким розуміється особа, питання про право, свободу чи законний інтерес або обов'язок якої вирішується в адміністративному акті за результатами вирішення індивідуальної адміністративної справи. Притому адресата поділено на:

а) *заявника*, тобто особу, яка з метою забезпечення реалізації свого права, свободи чи законного інтересу або виконання нею визначеного законом обов'язку звертається до адміністративного органу із заявою про прийняття адміністративного акта;

б) *скаржника*, тобто особу, яка з метою захисту свого права, свободи чи законного інтересу звертається до адміністративного органу із скаргою;

в) *особу, стосовно якої адміністративний орган ініціював адміністративне провадження* (закон не надав терміну для позначення цієї особи, хоча на нашу думку, лише ця особа має позначатися терміном «адресат», про це детальніше далі);

2) *заінтересована особа*, тобто інша особа щодо якої адміністративний акт не приймається, але саме прийняття адміністративного акту негативно впливає або може вплинути на право, свободу чи законний інтерес цієї особи.

- *представник* заявника, скаржника, особи, стосовно якої адміністративний орган ініціював адміністративне провадження чи заінтересованої особи;

- особи, що сприяють розгляду адміністративної справи: *перекладач, експерт, свідок, спеціаліст*;

- *особа присутня на слуханнях*, яка не є учасником адміністративного провадження чи особою, що сприяє розгляду адміністративної справи;

- *інша особа, права, свободи чи законного інтересу або обов'язку якої стосується адміністративний акт*;

- *представник громадських об'єднань*.

На думку А. М. Школика, доцільною є така заміна термінів у частині суб'єктів адміністративної процедури (адміністративного провадження – О.С.):

1. загальною категорією могли б стати *учасники* адміністративного провадження, що включатиме адміністративний орган та особу (осіб) оскільки, як адміністративний орган, так і особа беруть *участь* в адміністративному провадженні;

2. вужчу категорію *особи* варто поділити на дві складові: заінтересованих осіб та осіб, які сприяють розгляду справи (які, відповідно, заінтересованості в результатах такого розгляду не мають);

3. категорію *заінтересованих осіб*, у свою чергу, А.М. Школик пропонує поділити на *сторону /сторін і третіх осіб* (як їх називають у судових процесах та актах про загальну адміністративну процедуру багатьох держав або як варіант – (інших заінтересованих осіб) [11, с. 149].

Дійсно, категорії «сторона» використовувалась для позначення зацікавлених осіб, які брали участь у справі на підставі власної правої вимоги чи законного інтересу, на західноукраїнських землях у складі Польщі [12, с.124–125.] Термін «сторона» закріплений і в сучасному польському кодексі Адміністративного провадження [13].

Однак, на нашу думку, використання в Україні категорії «сторона» для позачення особи щодо якої приймається адміністративний акт у неюрисдикційному (несудовому) адміністративному провадженні видається дискусійним, оскільки використання даного правової категорії характерне саме для судових процесів, тобто спірних (конфліктних) проваджень. В Україні ж звичними, навіть можна сказати, усталеними, термінами для позначення осіб, які ініціюють адміністративне провадження шляхом подання заяв чи скарг є «заявник» та «скаржник» відповідно.

Використання терміну «сторона», як видається, є можливим при наявності в адміністративному провадженні учасників провадження з протиріччями щодо суті розгляду адміністративної справи та змісту пропонованого до прийняття адміністративного акту, якщо така справа передається за спільною згодою нейтральній особі для проведення медіації та завершується укладенням такими особами адміністративного договору з погодженням і гарантуванням його дотримання з боку адміністративного органу. Тоді ці учасники виступатимуть *сторонами* такого адміністративного договору. Водночас, це питання потребує більш детальнішого та ґрунтовнішого дослідження. Адже, в діючій редакції Закону України «Про адміністративну процедуру» не передбачено ні альтернативних засобів вирішення спорів в адміністративному провадженні, ні можливості укладення адміністративних договорів.

Нашу думку термін «адресат», доцільно закріпити, лише стосовно осіб, щодо яких прийняття адміністративного акту ініціюється адміністративним органом в межах «втручального» адміністративного провадження, оскільки по суті лише вони є адресатами волі адміністративного органу, оформленої в адміністративному акті, який цими особами не ініціювався. А «заявник» і «скаржник» є не стільки адресатами, скільки ініціаторами бажаного для себе адміністративного акту. Подібний підхід містить законодавство Естонії [14], де серед учасників адміністративного провадження, поруч з *заявником* (особою, яка подала клопотання про видання адміністративного акта або вчинення дії, або внесла пропозицію про укладання адміністративного договору) є *адресат* (особа, на яку направлено адміністративний акт або дія, або особа, котрій адміністративний орган запропонував укласти адміністративний договір).

З огляду на вище наведене вважаємо що можна виділити три категорії суб'єктів, діяльність яких в рамках ініціювання, розгляду та вирішення адміністративної справи складає неюрисдикційне адміністративне провадження.

Найбільш широкою категорією, на нашу думку є категорія *суб'єкти адміністративного провадження*, куди варто віднести як адміністративні органи та їх посадових осіб, так і осіб, які беруть участь в адміністративному провадженні.

Наступною, більш вузькою категорією, є *особи які беруть участь в адміністративному провадженні* (учасники адміністративного провадження в широкому розумінні). Це перш за все учасники адміністративного провадження у вузькому розумінні, тобто особи на чій права, свободи чи законні інтереси впливає прийняття адміністративного акту, а також особи, які сприяють розгляду адміністративної справи відповідно до визначених законом процесуальних ролей, хоча їх персональних прав, свобод чи законних інтересів прийняття адміністративного акту не торкається (представники, свідки, представники громадських об'єднань, експерти, спеціалісти, перекладачі), інші особи, присутні на слуханнях, (які не є учасниками адміністративного провадження чи особами, що сприяють розгляду адміністративної справи), інша особа, права, свободи чи законного інтересу або обов'язку якої стосується адміністративний акт.

Третю категорію складають учасники адміністративних проваджень з власною зацікавленістю в результатах розгляду адміністративної справи та прийнятті того чи іншого адміністративного акту – *учасники адміністративних проваджень* (у вузькому розумінні). Це заявник, адресат, скаржник та заінтересована особа.

Осіб, які сприяють розгляду адміністративної справи в залежності від ролі і мети їх участі, можна поділити на три групи: а) *особи, які сприяють учасникам адміністративного провадження* (до цієї групи варто віднести перекладача та представників таких учасників); б) *особи, які сприяють громадському інтересу* (до цієї групи варто віднести представників громадських об'єднань); в) *особи, які сприяють встановленню істини у справі* (до цієї групи варто віднести експерта, свідка, спеціаліста).

Водночас, варто зауважити, що незважаючи на запровадження Законом України «Про адміністративну процедуру» нової термінології щодо позначення суб'єктів адміністративного провадження, в законодавстві паралельно залишаються старі терміни для позначення по суті тих самих суб'єктів адміністративних проваджень.

Так, у Законі України «Про адміністративні послуги» [15] для позначення органів виконавчої влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, що уповноважені, відповідно до закону, надавати адміністративні послуги, використовується термін «*суб'єкт надання адміністративної послуги*», хоча Закон України «Про адміністративну процедуру» для позначення тих самих органів використовує термін «*адміністративний орган*». Відповідно до абз.1 п.1. ст. 1 Законом України «Про адміністративну процедуру» адміністративним органом є орган виконавчої влади, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадова особа, інший суб'єкт, який відповідно до закону уповноважений здійснювати функції публічної адміністрації, а відповідно до абз. 11 п.1 ст. 1 цього ж закону функцією публічної адміністрації є зокрема надання адміністративних послуг.

Як видається, доцільно внести зміни в законодавство і термін «суб'єкт надання адміністративних послуг» замінити на термін «адміністративний орган». Виходячи з такої ж логіки термін «дозвільний орган», що використовується в Законі України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» [16] для позначення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, державних колегіальних органів, їх посадових осіб, уповноважених видавати документи дозвільного характеру варто замінити на термін «адміністративний орган».

Також, у Законі України «Про адміністративні послуги» щодо осіб, які звертаються за отриманням адміністративних послуг вживається термін «суб'єкт звернення», хоча відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру», який саме і регулює порядок надання адміністративних послуг, ці особи набувають адміністративно-процесуального статусу «заявника». Заради уникнення непорозумінь і неточностей, на нашу думку, необхідно закріпити один термін «заявник», оскільки мова йде про тих самих осіб, та внести відповідні зміни до Закону України «Про адміністративні послуги».

Загалом закріплення у законодавстві у 2005 та 2012 рр. таких суто процесуальних термінів як «дозвільний орган», «суб'єкт надання адміністративних послуг», «суб'єкт звернення» для позначення суб'єктів адміністративного провадження відіграло позитивну роль в процесі сучасної трансформації українського законодавства про адміністративні провадження від пострадянського до євроорієнтованого. Ці зміни (як і саме прийняття законів, в яких вони були закріплені) відіграли лише перехідну роль в глобальному реформуванні адміністративного права та практики діяльності адміністративних органів. Багато правових приписів, які містилися в цих законах, перейшли в загальний Закон України «Про адміністративну процедуру», тому вважаємо прийшов час перегляду і цих термінів.

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [17] містить таку категорію суб'єктів адміністративного провадження як «треті особи». Відповідно до ст.1. вказаного закону третіми особами визнаються аудитори, адвокати, представники громадських об'єднань та інші (хто ці «інші» закон не уточнює, але можемо припустити, йдеться про експертів, свідків, спеціалістів, можливо перекладачів, тощо), які залучаються суб'єктами господарювання або органами державного нагляду (контролю) в ході здійснення заходів державного нагляду (контролю). Можна погодитися з думкою В. П Тимошука, що в даному випадку «фактично йдеться про різні категорії «представників» та «спеціалістів»» [9, с. 102]. Тому доцільно категорію «треті особи» з цього закону вилучити, а термінологічне позначення даних осіб, уніфікувати з Законом України «Про адміністративну процедуру».

На жаль, вище названі неузгодженості не були виправлені при прийнятті Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про адміністративну процедуру" від 10 жовтня 2024 р. [18], але сподіваємося, що вони будуть все ж таки усунуті у найближчій перспективі.

Висновок.

На нашу думку, варто виключити з законодавства процесуальні терміни «дозвільний орган», «суб'єкт надання адміністративних послуг», «суб'єкт звернення» та замінити їх на уніфіковані терміни «адміністративний орган», «заявник». Поряд з тим, передбачений Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» термін «треті особи» замінити термінами «представник», «експерт», «свідок», «спеціаліст», «перекладач».

Система суб'єктів адміністративного провадження, відповідно до новели в законодавстві та враховуючи нашу пропозицію щодо необхідності модифікації використання терміну «адресат» виглядає наступним чином:

1. органи та особи, що розглядають адміністративні справи та здійснюють адміністративне провадження: *адміністративний орган, посадова особа адміністративного органу, що проводить слухання, адміністративний орган вищого рівня уповноважений розглядати скарги, комісія з розгляду скарг, адміністратор ЦНАП, адміністративний орган, що надає адміністративну взаємодопомогу;*

2. особи які беруть участь в адміністративному провадженні:

- учасники адміністративного провадження щодо яких, чи щодо реалізації прав чи виконання обов'язків яких, приймається адміністративний акт: *заявник, адресат, скаржник*;
- учасники адміністративного провадження щодо яких безпосередньо адміністративний акт не приймається, але прийняття адміністративного акту може зачепити їх законні чи фактичні інтереси: *заінтересовані особи*;
- особи, які сприяють учасникам адміністративного провадження та їх приватним інтересам: *представники заявника, адресата, скаржника, чи заінтересованої особи; та перекладачі*;
- особи, які сприяють громадському інтересу: *представники громадських об'єднань*;
- особи, які сприяють встановленню істини у справі: *експерти, свідки, спеціалісти*;
- *інші особи, присутні на слуханнях*;
- *інші особи, права, свободи чи законного інтересу або обов'язку яких стосується адміністративний акт.*

Подяки. Немає.

Фінансування. Автор заявляє про відсутність фінансової підтримки для проведення досліджень, авторства або публікації цієї статті.

Внесок автора. Автор підтверджує свою виключну відповідальність за цю роботу. Автор схвалює цю роботу і бере на себе відповідальність за її цілісність.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (Дата звернення: 01.08.2025).
2. Мацелик Т. О. (2013). Суб'єкти адміністративного права: поняття та система: Монографія. Ірпінь: Видавництво Національного університету державної податкової служби України, 342 с.
3. Велика українська енциклопедія. Тематичний реєстр гасел з напрямку «Юридичні науки» (2017). / Укладачі: Бабка В. Л., Шумило М. М.; за ред. д. і. н., проф. Киридон А. М. К: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 152 с.
4. Кузьменко О. В. (2005). Теоретичні засади адміністративного процесу: Монографія. Київ.: АТІКА, 352 с.
5. Тищенко Н. М. (1998). Административно-процессуальный статус гражданина Украины: проблемы теории и пути совершенствования. Харьков : Право, 266 с.
6. Іванейко Я. Л. Адміністративні неюрисдикційні провадження: автореф. дис. ... канд.. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2011. 17 с.
7. Колпаков В. К. (1999). Адміністративне право України: Підручник. К.:Юрінком Інтер, 736 с.
8. Демський, Е.Ф. (2008). Адміністративне процесуальне право України :навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 496 с.
9. Тимошук В. П. (2010). Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії: Монографія. Київ.: «Консус-Ю», 296 с.
10. Сорочкін О. В. (2017). Учасники неюрисдикційних адміністративних проваджень: питання термінологічного позначення. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки.* № 807, С. 34 – 40.
11. Школик А. М. (2023). Види учасників адміністративного провадження. *Проблеми законності.* 2023. Вип. 163, С. 144 – 162.
12. Сорочкін О. В. (2015). Правове становище фізичних та юридичних осіб в адміністративному провадженні на Західноукраїнських землях у складі другої Речі Посполитої (1928 – 1939 рр.). *Діяльність державних органів та інституцій в умовах надзвичайного, воєнного стану та/чи військової окупації: історія і сучасність (правові аспекти):* матеріали четвертої Всеукраїнської Інтернет-конференції. Наук. конференції. Вип. 4. ІНПП НУ «Львівська політехніка». Львів: ІНПП НУ «Львівська політехніка», С. 124 – 130.

13. Kodeks postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r. (zmienione i uzupełnione). URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19600300168/U/D19600168Lj.pdf> (Дата звернення: 15.08.2025).
14. Administrative Procedure Act. Passed 06.06.2001 RT I 2001, 58, 354. URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/527032019002/consolide> (Дата звернення: 01.08.2025).
15. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09. 2012 № 5203-17 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17> (Дата звернення: 05.05.2025).
16. Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2806-15> (Дата звернення: 06.08.2025).
17. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/877-16> (Дата звернення: 05.08.2025).
18. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру»: Закон України від 10 жовтня 2024 року № 4017-IX/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4017-20#Text> (Дата звернення: 15.08.2025).

REFERENCES

1. Law of Ukraine No. 2073-IX of 17 February 2022 “On administrative procedure” / Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>. (Accessed: 01.08.2025) [In Ukrainian].
2. Matselik T. O. (2013). Entities of Administrative Law: Concept and System: Monograph. Irpin: Publishing House of the National University of the State Tax Service of Ukraine. 342 p. [In Ukrainian].
3. Great Ukrainian Encyclopedia. Thematic register of entries in the field “Legal Sciences” (2017) / Compilers: V. L. Babka, M. M. Shumylo; ed. by A. M. Kyrydon. Kyiv: State Scientific Institution “Encyclopedic Publishing House”. 152 p. [In Ukrainian].
4. Kuzmenko, O. V. (2005). Theoretical Foundations of Administrative Procedure: Monograph. Kyiv: ATIKA, 352 p. [In Ukrainian].
5. Tyshchenko, N. M. (1998). Administrative-procedural Status of a Citizen of Ukraine: Problems of Theory and Ways of Improvement. Kharkiv: Pravo, 266 p. [In Ukrainian].
6. Ivaneiko, Ya. L. (2011). Administrative Non-jurisdictional Proceedings: Author's Abstract of the Dissertation for the Degree of Candidate of Legal Sciences (specialty 12.00.07). Kyiv. 17 p. [In Ukrainian].
7. Kolpakov, V. K. (1999). Administrative Law of Ukraine: Textbook. Kyiv: Yurinkom Inter, 736 p. [In Ukrainian].
8. Demskyi, E. F. (2008) Administrative Procedural Law of Ukraine: Textbook. Kyiv: Yurinkom Inter, 496 p. [In Ukrainian].
9. Tymoshchuk, V. P. (2010). Administrative Acts: Procedure for Adoption and Termination of Effect: Monograph. Kyiv: Konsus-Yu, 296 p. [In Ukrainian].
10. Sorochkin O. V. (2014). Participants in non-jurisdictional administrative proceedings: the issue of terminological designation. Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Legal sciences. No. 807, pp. 34–40. [In Ukrainian].
11. Shkolyk A.M. (2023). Types of Participants in Administrative Proceedings. Problems of Legality. No. 163, pp. 144–162. [In Ukrainian].
12. Sorochkin O. V. (2015). The legal position of individuals and legal entities in administrative proceedings in the Western Ukrainian lands as part of the Second Polish Republic (1928-1939). Activities of state bodies and institutions under conditions of emergency, martial law and/or military occupation: history and modernity (legal aspects): materials of the fourth All-Ukrainian Internet Conference. Science conferences. Vol. 4. Institute of Law and Psychology of Lviv Polytechnic University. Lviv. pp. 124 – 130. [In Ukrainian].
13. Kodeks postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r. (zmienione i uzupełnione). Retrieved from: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19600300168/U/D19600168Lj.pdf> (Accessed: 15.08.2025) [In Polish].
14. Administrative Procedure Act. Passed 06.06.2001 RT I 2001, 58, 354. Retrieved from: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/527032019002/consolide> (Accessed: 01.08.2025) [In English].
15. Law of Ukraine No. 5203-17 of 06 September 2012 On Administrative Services / Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17> (Accessed: 05.05.2025) [In Ukrainian].
16. Law of Ukraine No. 2806-IV of 06 September 2005 On the Permitting System in the Sphere of Economic Activity / Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2806-15> (Accessed: 06.08.2025) [In Ukrainian].

17. Law of Ukraine No. 877-V of 05 April 2007 On the Basic Principles of State Supervision (Control) in the Sphere of Economic Activity / Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16> (Accessed: 05.08.2025) [In Ukrainian].

18. On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine in Connection with the Adoption of the Law of Ukraine "On Administrative Procedure": Law of Ukraine No. 4017-IX of 10 October 2024 / Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4017-20#Text> (Accessed: 15.08.2025) [In Ukrainian].

Отримано: 18.08.2025

Прорецензовано: 17.09.2025

Схвалено до друку: 29.09.2025

Опубліковано (онлайн): 12.12.2025

Надруковано: 26.12.2025

Oleg SOROCHKIN

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Assistant Professor of the Theory of Law
and Constitutionalism Department,
oleh.v.sorochkin@lpnu.ua
ORCID: 0000-0003-4674-346X

ENTITIES ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS

The article is devoted to the study of the entities of non-judicial administrative proceedings following the reforms associated with the adoption of the Law of Ukraine "On Administrative Procedure." The purpose of the article is to clearly outline the composition of entities in administrative proceedings after the entry into force of the Law of Ukraine "On Administrative Procedure" and to systematize those entities following the reform, taking into account the author's proposals for improving and amending the relevant legislation in the future.

The article examines academic views on the relationship between the concepts "entity of administrative proceedings" and "participant in administrative proceedings" and traces the genesis of approaches to the terminological designation of subjects of administrative proceedings.

The article outlines the range of entities of administrative proceedings provided for in the Law of Ukraine "On Administrative Procedure" and substantiates the need to amend the legislation to eliminate the practice of designating essentially the same entities by different terms. In particular, it proposes removing the procedural terms "permit-issuing authority," "entity providing administrative services," and "entity of application" and replacing them with the unified terms "administrative body" and "applicant."

The necessity of removing the general term "addressee", which in the Law of Ukraine "On Administrative Procedure" is used to denote, inter alia, the "applicant" and the "complainant", is substantiated, alongside the advisability of restricting the term "addressee" to persons in respect of whom the adoption of an administrative act is initiated by an administrative body within the framework of an intervention-type administrative proceedings.

The author conducts a critical analysis of the system of entities in administrative proceedings enshrined in the Law of Ukraine "On Administrative Procedure" and proposes an original model for its modification.

Keywords: entities of administrative proceedings, administrative body, applicant, addressee, complainant, interested party, persons assisting in administrative proceedings.